

## ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ

2021 оны ...<sup>06</sup> дугаар  
сарын <sup>29</sup> -ний өдөр

№ .../

Улаанбаатар  
хот

### АЖЛЫН ТУСГАЙ ХУВЦАС, ХАМГААЛАХ ХЭРЭГСЭЛ ОЛГОХ ЗӨВЛӨМЖ БАТЛАХ ТУХАЙ

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.3.2 дахь хэсэг, Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт Үндэсний хорооны 2020 оны 2 дугаар тогтоолоор баталсан Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн Үндэсний хорооны дүрмийн 3.1.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгох зөвлөмжийг хавсралтаар баталсугай.

2. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь ажилтанд ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгохдоо энэхүү зөвлөмжийг чиглэл болгож, "Ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгох, хэрэглэх, ашиглах журам"-ыг баталж, мөрдлөг болгон ажиллахыг бүх шатны ажил олгогч нарт зөвлөсүгэй.

ДАРГА



О.ЗУЛПХАР

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал,  
эрүүл ахуйн үндэсний хөрсоны  
2021 оны 06 сарын 27 өдрийн  
01...төрт тогтоолын хавсралт



**АЖЛЫН ТУСГАЙ ХУВЦАС, ХАМГААЛАХ  
ХЭРЭГСЭЛ ОЛГОХ ЗӨВЛӨМЖ**

		<b>Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөлийн шинж чанар</b>	<b>Ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслийн нэр төрөл</b>	<b>Олон улсын болон үндэсний стандартууд</b>
		<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
1	Механик үйлчлэлээс хамгаалах	Хурц ирмэг, үзүүртэй биет юмстай буюу арзгар гадаргуутай харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ажлын бээлий</li> <li>2. Ажлын хамгаалалттай гутал</li> <li>3. Ажлын өмд, цамц</li> <li>4. Каск, дуулга</li> <li>5. Хамгаалалтын нүдний шил</li> <li>6. Механик үйлчлэлээс хамгаалсан бээлий.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ISO 20345:2011 "Ажлын хамгаалалттай гутал"-ны стандарт</li> <li>2. MNS ISO 13688:2000 "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас -Ерөнхий шаардлага" стандарт</li> <li>3. EN 397:2012 "Хамгаалалтын малгай"-ны стандарт</li> <li>4. EN 166:2002 "Хамгаалалтын нүдний шил"-ний стандарт</li> <li>5. MNS 4931:2000 "Хөдөлмөрийн хамгаалах хэрэгсэлд тавих шаардлага"</li> <li>6. MNS 5622:2011 Хамгаалалтын бээлий. Ерөнхий шаардлага</li> </ol>
2		Үрэлт чичиргээ доргионтой (гарт болон бүх биед дамжих, доргионы эх үүсвэртэй харьцах)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ажлын бээлий (Чичиргээ бууруулах )</li> <li>2. Ажлын өмд, цамц</li> <li>3. Ажлын гутал</li> <li>4. Хормогч</li> <li>5. Каск, дуулга</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага" стандарт</li> <li>2. ISO 20345:2011 "Ажлын хамгаалалттай гутал"-ны стандарт</li> <li>3. EN 10819:2013 "Чичиргээ, доргион бууруулах бээлий"-ний стандарт</li> <li>4. EN 397:2012 "Хамгаалалтын малгай"-ны стандарт</li> <li>5. MNS 6769;2019 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй. Ажлын багаж төхөөрөмжөөс ажилтны гарт дамжих доргионы ертөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээнд тавих ерөнхий шаардлага</li> <li>6. MNS 6770:2019 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй. Ажилтны бүх биед дамжих доргионы ертөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх хэмжээнд тавих ерөнхий шаардлага</li> </ol>

3		Хатуу биет үсрэх	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Хамгаалалтын нүдний шил</li> <li>2. Битүүмжлэлтэй нүдний шил</li> <li>3. Дан хүрээтэй хамгаалалтын шил</li> <li>4. Гагнуурын баг</li> <li>5. Нүүрний хаалт</li> <li>6. Юүдэнтэй нүүрний хамгаалалт</li> <li>7. Гараар барьдаг нүүрний хаалт</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. EN 166:2002 "Хамгаалалтын нүдний шил"-ний стандарт</li> <li>2. MNS 5389:2004 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүд хамгаалах хэрэгсэл. Нүдний шил."</li> <li>3. MNS 5621:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Дуулга."</li> <li>4. MNS 5624:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүүрзвч."</li> </ol>
4	Хүндийн хүч	Уналт, нуралт, цохилттой	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Каск, дуулга</li> <li>2. Ажлын өмд, цамц</li> <li>3. Ажлын тусгай хувцас</li> <li>4. Нүдний шил</li> <li>5. Ажлын бээлий</li> <li>6. Ажлын гутал</li> <li>7. Бүтэн биеийн өндрийн хамгаалалтын бүс</li> <li>8. Амь олс</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Ажлын хувцас-Ерөнхий шаардлага" стандарт</li> <li>2. EN 397:2012 "Хамгаалалтын малгай"-ны стандарт</li> <li>3. EN 166:2002 "Хамгаалалтын нүдний шил"-ний стандарт</li> <li>4. EN 361:2002 "Өндрийн бүс" стандарт</li> <li>5. EN 354:2010 "Амь олс, уналтаас хамгаалах хэрэгсэл"-ийн стандарт</li> <li>6. MNS 5389:2004 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүд хамгаалах хэрэгсэл. Нүдний шил."</li> <li>7. MNS 5621:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Дуулга."</li> <li>8. MNS 5624:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүүрзвч."</li> <li>9. MNS 5622:2011 Хамгаалалтын бээлий. Ерөнхий шаардлага</li> <li>10. MNS 5623:2006 Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал</li> </ol>
5		Өндөрт ажиллах нөхцөлд	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Каск, дуулга</li> <li>2. Ажлын өмд, цамц</li> <li>3. Ажлын гутал</li> <li>4. Бүтэн биеийн өндрийн хамгаалалтын бүс</li> <li>5. Амь олс</li> <li>6. Уналтаас хамгаалсан инерцийн дамар</li> <li>7. Багаж өндрөөс унахаас хамгаалсан татлага</li> <li>8. Багажны цүнх</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. EN 397:2012 "Хамгаалалтын малгай"-ны стандарт</li> <li>2. EN 361:2002 "Өндрийн бүс" стандарт</li> <li>3. EN 354:2010 "Амь олс, уналтаас хамгаалах хэрэгсэл"-ийн стандарт</li> <li>4. MNS 5621:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Дуулга."</li> <li>5. MNS 5623:2006 Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал</li> </ol>
6	Ажлын орчин	Хальтиргаатай нөхцөлд: тослог, мөслөг гадаргуутай харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ажлын өмд, цамц</li> <li>2. Ажлын тусгай гутал /хальтирдаггүй ултай/</li> <li>3. Ажлын бээлий</li> <li>4. Каск, дуулга</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ISO 20345:2011 "Ажлын хамгаалалттай гутал"-ны стандарт</li> <li>2. EN 420:2003 "Ажлын бээлий"-ний стандарт</li> <li>3. EN 397:2012 "Хамгаалалтын малгай"-ны стандарт</li> <li>4. MNS 5623:2006 Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал</li> </ol>

7	Тоос, хортой бодистой, хүчил төрөгчийн дутагдалтай орчин	<ol style="list-style-type: none"> <li>Ажлын байрны орчин, ажлын онцлогт тохирсон дараах амьсгал хамгаалах хэрэгслээс сонгоно <ul style="list-style-type: none"> <li>Нэг удаагийн шүүлтүүрэн маск;</li> <li>Дахин ашиглах хагас нүүрэвчтэй, солигддог шүүлтүүртэй;</li> <li>Дахин ашиглах бүтэн нүүрэвчтэй, солигддог шүүлтүүртэй;</li> <li>Хөдөлгүүртэй агаар цэвэршүүлэгчтэй;</li> <li>Агаарын хангамжтай амьсгал хамгаалах хэрэгсэл;</li> <li>Агаар нөөцлөгчтэй амьсгалын аппарат</li> </ul> </li> <li>Шаардлагатай бол нэг удаагийн тоос нэвтрүүлэхгүй хамгаалалтын комбинзон</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>MNS ISO 13688:2000 “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага” стандарт</li> <li>EN 166:2002 “Хамгаалалтын нүдний шил”-ний стандарт</li> <li>EN 149:2009 “Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгсэл”-ийн стандарт (FFP2, FFP3)</li> <li>EN ISO 13982:2004 “Химийн бодисоос хамгаалах хувцас”-ны стандарт</li> <li>MNS 6654:2017 “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага”</li> <li>MNS 5620:2006 Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгсэл /хошуувч, шүүлтүүртэй баг, тусгаарласан агаартай бүтэн баг/</li> </ol>
8	Амьсгал хамгаалах	<ol style="list-style-type: none"> <li>Нэг удаагийн хамгаалах хэрэгсэл</li> <li>Дахин ашиглах боломжтой хагас болон бүтэн нүүрэвчтэй хэрэгсэл</li> <li>Хөдөлгүүрт агаар цэвэршүүлэгч</li> <li>Агаарын хангамжтай амьсгал хамгаалах хэрэгсэл</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>EN 149:2009 “Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгсэл”-ийн стандарт (FFP2, FFP3)</li> <li>MNS 6654:2017 “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага”</li> <li>MNS 5620:2006 Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгсэл /хошуувч, шүүлтүүртэй баг, тусгаарласан агаартай бүтэн баг/</li> </ol>
9	Хүйтэн нөхцөлд: Гадаа буюу хүйтэн байранд байнга ажиллах болон бэлчээрийн мал маллах	<ol style="list-style-type: none"> <li>Дулаалгатай өмд, цамц</li> <li>Ажлын дулаалгатай гутал</li> <li>Дулаан бээлий</li> <li>Бэлчээрийн мал маллах үед буюу отроор явахад нэмэлт үстэй дээл буюу дах дэгтий</li> <li>Өвлийн үед бууралттай нүдний шил</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ISO 20345:2011 “Ажлын хамгаалалттай гутал”-ны стандарт</li> <li>EN 342:2017 “Хүйтэн нөхцөлд өмсөх ажлын хувцас”-ны стандарт</li> <li>EN 166:2002 “Хамгаалалтын нүдний шил”-ний стандарт</li> <li>MNS 5622:2006 “Гарны хамгаалалт. Бээлий”</li> <li>MNS 5623:2006 “Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал”</li> </ol>
10	Ус чийгтэй харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>Тусгай зориулалтын бээлий</li> <li>Усны гутал буюу галош</li> <li>Тусгай зориулалтын хормогч</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ISO 20345:2011 “Ажлын хамгаалалттай гутал”-ны стандарт</li> <li>MNS 5623:2006 “Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал”</li> </ol>

11		Хурц гэрэлтэй	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бууралттай нүдний шил</li> <li>2. Тусгай материалаар хийгдсэн өмд, цамц</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. EN 166:2002 "Хамгаалалтын нүдний шил"-ний стандарт</li> <li>2. MNS 5389:2004 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл-Нүд хамгаалах хэрэгсэл-Нүдний шил. Техникийн ерөнхий шаардлага"</li> </ol>
12		80 дБА-ээс их шуугиантай орчин	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Шуугиан бууруулах чихний бөглөө эсвэл чихэвч</li> <li>2. 100 дБА-ээс хэтэрсэн шуугиантай орчинд чихны бөглөөг чихэвчтэй давхар зүүнэ</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. EN 352:2002 "Сонсгол хамгаалах хэрэгсэл"-ийн стандарт</li> <li>2. MNS 5388:2004 Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Сонсгол хамгаалах хэрэгсэл. (Чихэвч, бөглөө) техникийн ерөнхий шаардлага</li> <li>3. MNS 6768:2019. Ажлын байран дахь шуугианы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, ажилтны сонсголыг хамгаалахад тавих ерөнхий шаардлага</li> </ol>
13		Байнга зогсож ажиллах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Зөөлөн ултай гутал</li> <li>2. Судас бүдүүрэхээс хамгаалах оймс</li> <li>3. Ядралтыг бууруулах шалны хальтирдаггүй дэвсгэр,</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ISO 20345:2011 "Ажлын хамгаалалттай гутал"-ны стандарт</li> <li>2. MNS ISO 6385:2000 "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Ажлын тогтолцооны дизайн дахь эргономикийн шаардлага."</li> </ol>
14	Эргономик	Ачих, зөөх	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ажлын бээлий</li> <li>2. Хальтирдаггүй ажлын гутал</li> <li>3. Ажлын хувцас</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага" стандарт</li> <li>2. MNS 5079:2001 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Ачих буулгах ажлын аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага</li> <li>3. MNS 4970:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Өргөх, зөөх ачааны массын дээд хэмжээ</li> </ol>
15		Дэлгэц бүхий тоног төхөөрөмжтэй ажиллах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Амралтын горим</li> <li>2. Зөв зохион байгуулал</li> <li>3. Ажлын байрны тохиромжтой нөхцөл</li> <li>4. Ядралтаас урьчилан сэргийлэх</li> <li>5. Нүд хамгаалах хэрэгсэл</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS 5027:2001. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Дэлгэц бүхий тоног төхөөрөмжтэй ажиллах эрүүл ахуй. Эргономикийн ерөнхий шаардлага</li> <li>2. MNS ISO 6385:2000 "Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Ажлын тогтолцооны дизайн дахь эргономикийн шаардлага."</li> </ol>
16		Халуун нөхцөл /	Оч, ил задгай гал хайлштай харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн өмд, цамц</li> <li>2. Галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн малгай</li> <li>3. Галд тэсвэртэй материалаар</li> </ol>

		<p>хийгдсэн ажлын бээлий</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Нүүр хамгаалах баг буюу нүдний шил</li> <li>Галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн ажлын тусгай гутал</li> <li>Галд тэсвэртэй хормогч</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>MNS 5389:2004 Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүд хамгаалах хэрэгсэл. Нүдний шил.</li> <li>MNS 5621:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Дуулга."</li> <li>MNS 5624:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүүрэвч."</li> <li>MNS 5622:2011 Хамгаалалтын бээлий. Ерөнхий шаардлага</li> </ol>
17	Дулаан ялгаруулдаг гадаргуутай харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>Дулаанд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн өмд, цамц</li> <li>Дулаанд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн малгай</li> <li>Дулаанд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн бээлий</li> <li>Дулаанд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн ажлын тусгай гутал эсвэл гуталны гадуурхи хамгаалалт</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>EN ISO 11611:2015 "Гагнуурын хувцас"-ны стандарт</li> <li>EN ISO 11612:2015 "Галд тэсвэртэй хувцас"-ны стандарт</li> <li>EN 397:2012 "Хамгаалалтын малгай"-ны стандарт</li> <li>MNS 5622:2011 Хамгаалалтын бээлий. Ерөнхий шаардлага</li> <li>MNS 5623:2006 "Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал"</li> <li>MNS 5624:2006 "Толгой хамгаалах хэрэгсэл. Нүүрэвч."</li> </ol>
18	Хуурай нунтаг химийн хортой болон аюултай бодистой харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>Ажлын тусгай комбинзон буюу ажлын тусгай хувцас</li> <li>Ажлын малгай буюу толгойн боолт</li> <li>Ажлын бээлий</li> <li>Ажлын гутал</li> <li>Нүдний шил</li> <li>Тоосонцорын нөхцөлд тохирсон хошуувч буюу амны хаалт</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ISO 20345:2011 "Ажлын хамгаалалттай гутал"-ны стандарт</li> <li>EN ISO 13982:2004 "Химийн бодисоос хамгаалах хувцас"-ны стандарт</li> <li>EN 420:2003 "Ажлын бээлий"-ний стандарт</li> <li>EN 166:2002 "Хамгаалалтын нүдний шил"-ний стандарт</li> <li>EN 149:2009 "Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгсэл"-ийн стандарт (FFP2, FFP3)</li> <li>MNS 6654:2017 "Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага"</li> </ol>
19	Шингэн химийн хортой болон аюултай бодистой харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>Тусгай зориулалтын өмд цамц буюу хормогч</li> <li>Тусгай зориулалтын бээлий</li> <li>Тусгай зориулалтын гутал</li> <li>Ажлын малгай буюу толгойн боолт</li> <li>Хошуувч</li> <li>Нүдний шил</li> <li>Шаардлагатай бол нэг удаагийн шингэн нэвтрүүлэхгүй хувцас</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>EN 420:2003 "Ажлын бээлий"-ний стандарт</li> <li>EN ISO 20345:2011 "Ажлын хамгаалалттай гутал"-ны стандарт</li> <li>EN 166:2002 "Хамгаалалтын нүдний шил"-ний стандарт</li> <li>EN ISO 13982:2004 "Химийн бодисоос хамгаалах хувцас"-ны стандарт</li> <li>MNS ISO 13994:2003 Химийн шингэн бодисоос хамгаалах хувцас, хамгаалалтын хувцасны материалын даралтай шингэний нэвтрэлийг эсэргүүцэх чадварыг тодорхойлох</li> </ol>

20	Цахилгаан	Цахилгаан гүйдэл, цахилгаан цэнэгтэй харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Гүйдэл тусгаарлагч тусгай бээлий</li> <li>2. Тусгай зориулалтын галош эсвэл бот</li> <li>3. Гүйдэл тэсвэрлэх ултай гутал</li> <li>4. Хамгаалалтын нүдний шил</li> <li>5. Нуман цахилалтаас сэргийлсэн хувцас</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. EN ISO 20345:2011 “Ажлын хамгаалалттай гутал”-ын стандарт</li> <li>2. EN 166:2002 “Хамгаалалтын нүдний шил”-ний стандарт</li> <li>3. MNS 4660:1998 “Цахилгаан төхөөрөмжтэй ажиллах үеийн хувцас ба багаж хэрэгсэл, ажлын хувцас.”</li> </ol>
21	Цацраг, Долгион	Радио идэвхт бодис, рентген цацрагтай харьцах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тугалгадсан өмд, цамц эсвэл хормогч, ханцуйвч</li> <li>2. Тугалгадсан бээлий</li> <li>3. Тугалгадсан хүзүүвч</li> <li>4. Тусгай зориулалтын нүдний шил</li> <li>5. Бүтэн нүүрвчтэй амьсгал хамгаалах хэрэгсэл эсвэл агаар нөөцлөгчтэй амьсгалын аппарат</li> <li>6. Тугалгадсан гутал</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. EN ISO 11612 :2015 “Галд тэсвэртэй хувцас”-ны стандарт</li> <li>2. EN 166:2002 “Хамгаалалтын нүдний шил”-ний стандарт</li> <li>3. MNS ISO 8194:2001 “Цацрагаас хамгаалах-радио идэвх бохирдлоос хамгаалах хувцас – загвар сонголт, сорилт ба хэрэглээ”</li> <li>4. MNS 5623:2006 “Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал”</li> </ol>
22		Хэт өндөр үелзлэлтэй харьцаж ажиллах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тусгай зориулалтын богино өмд</li> <li>2. Тусгай зориулалтын хөхний даруулга</li> </ol>	
23	Гоц халдварт болон байгалийн голомтот өвчин үүсгэгч	Гоц халдварт өвчний голомтод ажиллах үед	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Нүд хамгаалалтын нүдний шил</li> <li>2. Нэг удаагын зориулалтын хамгаалалтын комбинзон</li> <li>3. Дараах амьсгал хамгаалах хэрэгслээс сонгож хэрэглэнэ: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Нэг удаагийн шүүлтүүрэн маск;</li> <li>• Хагас нүүрвчтэй солигддог шүүлтүүртэй;</li> <li>• Юүдэнтэй хөдөлгүүрт амьсгал хамгаалах хэрэгсэл.</li> </ul> </li> <li>4. Өмд, цамц /комбинзон/</li> <li>5. Резинэн бээлий /мэс заслын/</li> <li>6. Хулдаасан ханцуйвч</li> <li>7. Хулдаасан хормогч</li> <li>8. Дулаан оймс</li> <li>9. Ус чийг нэвтэрүүлдэггүй хамгаалалтын гутал /усны/</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага” стандарт</li> <li>2. EN ISO 13982:2004 “Химийн бодисоос хамгаалах хувцас”-ны стандарт</li> <li>3. EN 166:2002 “Хамгаалалтын нүдний шил”-ний стандарт</li> <li>4. MNS 6654:2017. “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага”</li> <li>5. MNS 5620:2006 Амьсгалын замыг хамгаалах хэрэгсэл /хошуувч, шүүлтүүртэй баг, тусгаарласан агаартай бүтэн баг/</li> <li>6. MNS 5623:2006 “Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал”</li> </ol>

24		Халдвартай зүйлтэй харьцах, халдварт өвчний голомтонд ажиллах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Гарын алчуур</li> <li>2. Халад</li> <li>3. Малгай /нэг удаагийн/</li> <li>4. Ажлын бээлий /нэг удаагийн/</li> <li>5. Амны хаалт /нэг удаагийн/</li> <li>6. Комбинзон /нэг удаагийн/</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага” стандарт</li> <li>2. EN ISO 13982:2004 “Химийн бодисоос хамгаалах хувцас”-ны стандарт</li> <li>3. MNS 6654:2017 “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага”</li> <li>4. MNS 5623:2006 “Хөлний хамгаалалт. Ажлын тусгай гутал”</li> </ol>
25	Эрүүл ахуй	Эрүүл ахуй, ариун цэврийн дэглэмийг ханган ажиллах	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ажлын халад, нэг удаагийн комбинзон эсвэл ариутгагдсан өмд, цамц</li> <li>2. Ажлын малгай буюу толгойн боолт</li> <li>3. Ажлын бээлий</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага” стандарт</li> <li>2. MNS 5622:2011 Хамгаалалтын бээлий. Ерөнхий шаардлага</li> <li>3. MNS 4990:2015 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага</li> <li>4. MNS 5105:2001 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага.</li> </ol>
26		Анхааруулах дохио өгөх шаардлагатай	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Шар өнгийн ажлын хантааз</li> <li>2. Шөнийн нөхцөлд гэрэлтдэг дохио</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS ISO 13688:2000 “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Хамгаалалтын хувцас-Ерөнхий шаардлага” стандарт</li> <li>2. MNS 4643:1998 “Хөдөлмөр хамгаалал. Аюулгүй ажиллагааны тэмдэг ба дохионы өнгө”</li> </ol>
27		Хязгаарлагдмал орчин, нөхцөл	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Каск, дуулга</li> <li>2. Нүдний шил</li> <li>3. Ажлын бээлий</li> <li>4. Дараах амьсгал хамгаалах хэрэгсэлээс сонгож хэрэглэнэ: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Нэг удаагийн шүүлтүүрэн маск;</li> <li>• Хагас нүүрэвчтэй солигддог шүүлтүүртэй;</li> <li>• Агаарын хангамжтай;</li> <li>• Агаар нөөцлөгчтэй амьсгал хамгаалах хэрэгсэл.</li> </ul> </li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. MNS 6654:2017. “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгсэл. Амьсгал хамгаалах хэрэгслийн сонголт, хэрэглээнд тавих ерөнхий шаардлага”</li> <li>2. MNS 6231:2011 “Тусгай зориулалтын ажлын хувцас. Ерөнхий шаардлага.</li> <li>3. ХАБЭА-н Үндэсний хорооны 2021 оны 2 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Хязгаарлагдмал орчны аюулгүй ажиллагааны заавар”</li> </ol>



			5. Гурван тулгуурт аврах хэрэгсэл 6. Бүтэн биеийн өндрийн хамгаалалтын бүс 7. Амь олс 8. Уналтаас хамгаалсан инерцийн дамар	
--	--	--	--	--

**Тайлбар:**

1. Энэ зөвлөмжийг бүх аж ахуйн нэгж, байгууллага, ажил олгогч ажилтнууддаа ажлын тусгай хувцас, нэг бүрийн болон нийтийн хамгаалах хэрэгсэл олгохдоо жишиг болгож ашиглана.
2. Шаардлагатай тохиолдолд зөвлөмжид заагдаагүй ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслийг нэмж олгоно.
3. Ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслийн чанар, стандарт хэм хэмжээ шаардлагыг холбогдох стандартад нийцүүлэн мөрдөнө.
4. Олон Улсын Стандартчиллын Байгууллага (ISO), Европын Стандартчиллын Байгууллага (EN).